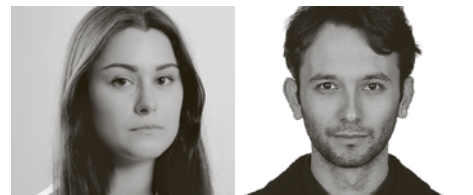

Mens den tyrkiske liraen raser, samler tyrki

Inflasjon ga streikebølge

KAMP: Økonomien i Tyrkia er i fritt fall. Inflasjon har ført til rekordmange streiker i år.

Av Roya Shahibzadeh (tekst) og Ozan Acidere (foto), i Istanbul og Cerkezkoy

TYRKIA

Få et ess
i ermet med
Klassekampen!

Gi bort avisa tre uker gratis

**FÅ KLASSEKAMPENS KULTURELL-
POLITISKE KORTSTOKK**

SE [KLASSEKAMPEN.NO/GIBORT](https://www.klassekampen.no/gibort)

ske arbeidere seg til kamp for bedre vilkår:

HOLDER SAMMEN: Demonstrerende Pas South-arbeidere klapper mens de synger i et telt de har satt opp foran inngangen til den petrokjemiske fabrikk Pas South i Cerkezkoy i Tyrkia.

FAKTA

Tyrkisk økonomi:

■ Tyrkias sentralbank kuttet styringsrenta med 5 prosentpoeng i fjor høst tross inflasjon. Siden januar har styringsrenta stått stille.

■ Fjorårets rentekutt utløste en valutakrise og stigende priser på forbruksvarer. Prisstigningene har blitt forsterket av Russlands invasjon av Ukraina og økte energikostnader.

■ Den årlige inflasjonen var på 61,14 prosent i mars. Den tyrkiske liraen tapte 44 prosent av sin verdi mot amerikanske dollar i fjor.

■ Pengepolitikken er i tråd med president Recep Tayyip Erdogans motstand mot renteøkninger som virkemiddel for å dempe inflasjon.

Kilde: Associated Press

Yashar Sen i Istanbul er en del av den tyrkiske streikebølgen som har rystet landet de første månedene av 2022.

Til vanlig jobber Sen som bud i matleveringsselskapet Yemeksepeti. De leverer restaurantmat til sultne tyrkere, og kan sammenlignes med Foodora i Norge. I likhet med sin nordiske motpart bruker også arbeiderne i Yemeksepeti rosa drakter, men i stedet for sykler, kjører de fleste rundt med motorsykler fra restaurantene til kundene.

Til tross for at Sen er ikledd den rosa drakta, var han ikke på jobb da Klassekampen møtte ham i slutten av mars. Sammen med hundrevis av andre Yemeksepeti-arbeidere hadde han da streiket i mer enn 50 dager som reaksjon på dårlige arbeidsforhold og lav lønn.

– Tidligere kunne jeg få en grei nok lønn. Men siden begynnelsen av 2022 får vi mindre på grunn av inflasjonen, sier Sen.

Økonomi i fritt fall

Siden 2018 har den tyrkiske

økonomien vært i fritt fall. Stor statsgjeld har tatt igjen landets økonomiske utvikling.

Som reaksjon på inflasjonen har Erdogan besluttet å ikke øke styringsrenta, det motsatte av hva man vanligvis gjør når det er høy inflasjon. I stedet har sentralbanksjefen besluttet å holde styringsrenta lav for å tiltrekke investeringer fra utlandet og øke eksporten.

Som resultat av det opplever mange tyrkere, spesielt arbeiderklassen, forverrede leveforhold. I januar brøt arbeidere over hele Tyrkia ut i streik på grunn av det de mener er dårlige arbeidsforhold.

Sen tjener minstelønna i Yemeksepeti, som han sier ikke er nok å overleve på. Han har en fem år gammel datter og en kone som han forsørger. Siden han ikke tjener nok som bud i Yemeksepeti og har gjeld til banken, jobber han i en pizzasjappe i tillegg for å få endene til å møtes.

De fleste som jobber for selskapet, er ikke ansatt. De må opprette enkeltmannsforetak slik at de jobber for seg selv.

– På den måten har de ikke noe ansvar hvis noe skulle skje på arbeidsplassen, sier Sen.

Sen er derimot en av de få som er ansatt i Yemeksepeti, men forteller at han besluttet å bli del av streiken på grunn av dårlige arbeidsforhold og lav lønn.

Krisa går utover arbeiderne

I desember 2021 hevet Tyrkias president, Recep Tayyip Erdogan, minstelønna i landet med 50 prosent. Mange mente at økningen ikke gjenspeilet de økte utgiftene mange tyrkere har fått på grunn av to år med hyperinflasjon.

– På grunn av inflasjonen har mange arbeidere mistet mye av kjøpekrafta si. Ifølge offisielle tall er inflasjonen på 50 prosent. Men i virkeligheten er det mer enn 100 prosent. Arbeidere tjener ikke nok til å leve på, sier Alireza Kocuk Osmanoglu.

Han er en av direktørene i Den revolusjonære arbeiderforeningen i Tyrkia. Organisasjonen har eksistert i 30 år og har kjempet for arbeideres rettigheter.

Osmanoglu mener selskapene bruker inflasjonen til å

TJENER IKKE NOK: Yashar Sen kjører vanligvis mat på motorsykkel sin i Istanbul, men ikke når han streiker for bedre lønn.

IKKE NOE TESELSKAP: En Pas South-arbeider drikker te mens hun demonstrerer for bedre arbeidsvilkår.

betale mindre til arbeiderne og at det er derfor det er så mye streik nå.

– Hvis de ikke får en lønnsøkning som reflekterer inflasjonen, betyr det i virkeligheten at levebrødet deres blir halvert. Dette er en kamp for overlevelse for arbeidere, sier Osmanoglu.

Vil ha jobben tilbake

Omtrent to timer unna Istanbul ligger byen Cerkezkoy hvor tidligere ansatte i det tyske petrokjemiske selska-

pet Pas South har satt opp telt av metallstenger og plastfolie og demonstrert siden februar.

Demonstrantene sitter rundt et bål de har stelt i stand inne i teltet. De som sitter rundt bålet, er arbeidere som uten varsel fikk sparken i februar, noe de tror er i forbindelse med at de prøvde å starte en fagforening.

– Vi hadde lyst til å starte en fagforening på arbeidsplassen, men samme dagen vi ville ha et møte for å organisere, fikk vi sparken, sier Selda.

Selda er ikke hennes ekte navn. Ingen av demonstrantene Klassekampen snakker med i Cerkezkoy i slutten av mars, ønsker å stå fram med navn i tilfelle det skulle by på problemer hvis de søker jobb andre steder.

I Pas South hadde Selda ansvar for «edderkoppen», en betegnelse på de interne kabelene til en av maskinene på huset.

Hun var en av de første som fikk sparken i februar etter å ha jobbet der i fire år. Til sammen var det omtrent 20 som mistet jobben.

– Målet med denne motstanden er å få høyere lønn og for å få rettighetene våre og bedre arbeidsforhold, sier Selda.

Emre hadde jobbet i South Pas i tre år før han også fikk sparken i februar.

Han forteller at månedslønna var på 4250 tyrkiske lira per måned, omtrent 2500 norske kroner.

– Vi hadde ikke rettigheter. De ga oss bare et minimum, sier han.

Dansende demo

Mens de sitter inne i teltet, kommer en grå bil kjørende forbi.

De ruller ned vinduene og begynner å rope.

«Ikke vær stille, hvis du ikke sier noe blir det din tur neste gang», roper de fra bilen mens de fortsetter å tute.

Slike støtteerklæringer er vanlige, og med jevne mellomrom kjører biler og lastebiler forbi og tuter når de kjører forbi.

En av de streikende går ut av teltet og setter på sangen Geliyorus av Mustafa Yildizdogan på en høyttaler.

– Vi spiller det høyt sånn at arbeiderne på innsida kan høre musikken, forteller en av demonstrantene.

Demonstrantene som sitter inne i teltet, kommer seg ut og danner en sirkel. De flytter seg mot inngangen til Pas South og begynner å danse halay, en tradisjonell tyrkisk dans.

En av vekterne kommer bort for å lukke porten mens demonstrantene nærmer seg inngangen.

– Vi kommer til å nå målet vårt. Det er jeg sikker på, sier Selda.

royas@klassekampen.no

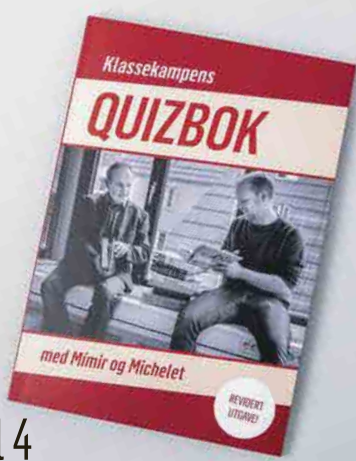
Gi til 4 og få

Klassekampens flotte kopp

Gi til 4

– få Klassekampens quizbok

Gi til 6 og få

Klassekampens flaske

Gi til 4

– Få Klassekampens kulturell-politiske kortstokk

